

Soto, in 4. d. 2. q. 2. art. 1. Vivald. lib. 2. doct. fid. art. 3. c. 76. & 78. Cevall. in Epist. ad Regem, n. 6. & seqq. Sese, in Epist. ad Regem, n. 9. cum seqq. ubi aliqua reddit, & mirabiles comparationes, ac exempla.

Cessante autem hac causa spirituali, Summus Pontifex non potest temporalis potestate uti contra regimen Regum, & Principum politicum temporalium, Bellarm. de laici, lib. 3. c. 3. Navarr. d. c. novit. n. 21. Molin. de justit. & jur. tom. 1. disp. 29. Frater Francisc. de Sosa, contra incognitum, n. 52. Marta, de jurisd. 1. p. c. 17. Cevall. & Sese, ubi proximè.

Deficiente igitur in Pontifice usu, & exercitio temporalis potestatis necessarium est, illam habere Reges, à Principes supremos, non recognoscentes superiorum in temporalibus, ad bonum regimen, quietem, & tranquillitatem Reipublicæ, pacem, & conservationem vassallorum, illos protegendo, tollendo violentias, & oppressiones quorum proprium officium est, & naturale attributum, inhærens ossibus regiminis, & coronæ à Deo maximo sibi ab origine traditæ, & à principio hujus præludii latè comprobata reliquimus.

PRÆLUDIUM II.

SUMMARIUM.

- 57 Princeps temporalis non recognoscens in temporalibus jurisdictionem, tenetur ita ad protectionem clericorum, sicut laicorum.
58 Clerici dicuntur cives, pars populi, & membra Reipublicæ.
Civium appellatione etiam in statutis clerici veniunt, ibi.
59 Parochus est de universitate & potest uti frui pascuis, & nemoribus civitatis sicut quibus de universitate.
60 Beatus Paulus civis populi Romani fuit nuncupatus, quia pater ejus cum Romanis civilitatem contraxit.
61 Prælatos Hispania, & alias personas Ecclesiasticas de consuetudine teneri ad juramentum fidelitatis Regi præstandum in recognitionem domini ac capitis in temporalibus.
Joannem Pontificem XXII, concessisse Regibus Hispania privilegium jurandi Prælatos fidelitatem, ibidem.
62 Clerici non tam absolute exempti sunt à jurisdictione Regia quin ratione subjectionis, & vicinitatis in temporalibus subsint Principi seculari in ordine ad bonum publicum, & rectum regimen.
63 Privilegium concessum terra, patriæ & Reipublicæ non solum laicos, sed etiam clericos comprehendit.
64 Clerici tenentur ad observantiam legis politice tangentis bonum universum, & publicum communitatis laicorum, & clericorum.
65 Lex temporalis ratione directiva obligat etiam clericos, quatenus universaliter tangit bonum publicum clericorum, & laicorum.
66 Leges Regias tangentes bonum totius communitatis tenentur observare clerici, cum non tendunt in præjudicium libertatis Ecclesiasticæ.
Clerici sicut in spiritualibus tenentur jura canonica servare, ita in temporalibus à civilibus sanctionibus cœrentibus bonum publicum, discedere non possunt, ibi.
67 Aliud est condere legem particularem circa bona clericorum, aliud generalem, quæ comprehendat temporalia tam laicorum, quam clericorum, cum prima non licet, secunda valet.
Observantia talium legum est necessaria ad pacem Reipublicæ, ibidem.
68 Clerici tenentur ad observantiam pragmaticæ taxæ panis sub pena peccati, & restitutionis.
69 Tamen quoad punitionem, & penam exactionem non judex secularis, sed Ecclesiasticus competens est.
70 Supremus Princeps in temporalibus tenetur clericos

ab oppressione, & violentia eis facta à iudicibus Ecclesiasticis deviare, quia murus est Ecclesiæ.

71 Principis temporales tenentur ex debito officii impartiri brachium, auxilium, & protectionem Ecclesiasticis personis.

Res, & Ecclesiastica persona in tuto esse non possunt, nisi eas regia, & sacerdotalis regat potestas, ibidem.

72 Reges ad hoc sunt in terris dati à Deo, ut tueantur Ecclesiam universalem, & omnes Ecclesias, & Ecclesiasticam libertatem.

Ecclesia, & Ecclesiastici arma non exercent, & ideo indigent defensione & protectione, ibid.

Imperator jurat auxilium, & protectionem Ecclesiæ exhibendam, ibidem.

73 Reges Hispania, & ceteri Catholica reipublicæ supremi Principes sunt protectores decretorum Concilii Tridentini.

74 Reges Catholici tanquam Christiana religionis protectores possunt assistere per se & sunt Legatos Concilio propter quietem reipublicæ.

75 Non solum Principi, sed cuilibet licet injurias & oppressiones sacerdotibus factas, vindicare.

76 Principes sunt tutores reipublicæ. Definitio tutelæ traditur, ibidem.

77 Princeps supremus iudex conservator subditorum dicitur.

Conservatoris officium est, violentias & injurias notorias tollere, & reprimere, ibidem.

EX hætenus deductis sequitur Principem temporalem supremum in temporalibus eodem modo teneri ad protectionem vi oppressorum clericorum, sicut laicorum, nam cum clerici sint pariter cives, pars populi, & membra reipublicæ temporalis, docet B. in l. 1. num. 11. ff. ad munic. Bald. in cap. 1. de vassal. qui arma bellica deposuit. Oldrald. consil. 22. Nat. consil. 157. num. 8. Marfil. in tract. de bannit. in vers. civitate, n. 116. Tiraq. de primog. q. 94. n. 9. & q. 44. n. 9. latè Petr. Surd. in consil. 1. n. 7. vol. 3. Franc. Marc. decis. Delph. 456. n. 9. p. 1. Vinc. de Franc. decis. 49. num. 4. & num. 5. vol. 1. Greg. Lop. in l. 1. tit. 10. p. 2. Cevall. in epist. ad Reg. sub. n. 22. Alvar. Valaf. consil. 100. n. 2. Bobad. in Polit. lib. 2. c. 18. n. 67. & 181. & num. 308. Mart. de jurisd. 4. p. cas. 1. n. 27. Domin. in c. de his 12. dist. per text. ibi, dicens, quod civium appellatione etiã in statutis, clericis veniunt, refert Burg. de Paz, in l. 3. Tauri, n. 40. fol. 222. alleg. text. quem bonum vocat in l. 5. in princ. tit. 2. p. 1. & in c. si in adiutorium, 11. dist. Nat. in tract. de statuto exclusi sœm. in 3. q. princ. cap. 1. n. 85. Cumian. super ritibus Sicilia, c. 40. n. 280. Baiba. in c. Rodulph. n. 137. de rescript. latè Mart. in tract. de jurisd. 3. p. cent. 1. las. 49. fol. 123. à n. 7. latè Bartol. de Chellan. in consuet. Burgundia, rubric. 13. de forest. §. 5. col. 2. Lucas de Penna, in l. civis. col. 1. Cod. de agricol. & censit. lib. 10. & facit quod dicit Alberi. in l. 1. col. 2. & 3. ff. quod cuiusque universitatis nomine, quod clericus parochiæ sit de universitate & si illum frui posse prout alios cives, pascuis, & nemoribus universitatis, Oldrald. consil. 32. quem refert, & sequitur Boër. decis. 26. ad hoc, n. 21. idem Boër. in decis. 260. n. 2. Joan. Becc. in consuetud. Alvernia, fol. 235. col. 2. Abb. consil. 6. casus super quo lib. 1. plures alios refert Burg. de Paz, ubi proximè, n. 403. tenent etiam copiosè Bellarm. de cleric. cap. 28. vers. tertia propositio Menoch. consil. 1000. n. 27. lib. 10. & consil. 800. n. 21. lib. 8. Aven. de exequen. 2. p. c. 14. nu. 19. Ozasc. decis. 181. Sarm. lib. 7. select. cap. 13. Bobad. ubi supra, n. 222. Farin. tit. de inquisition. q. 8. n. 30. Covarr. reg. possess. 2. p. §. 4. n. 9. Ozasc. decis. 28. à num. 6. Qui etiam probant ex hac ratione clericos teneri tanquam vassallos legem politicam in bonum publicum servare, Probant etiam Doctores, in cap. 1. de vita & honestate cler. & in c. dilect. de for. compet. & in l. 1. ad municip.

ex text. in aurb. quæstor. in prin. & quod dicit text. in §. plebiscitum. insit. de jur. natur. gent. & civil. Greg. Lopex in l. 1. in verb. pueblo claman. in fin. tit. 10. p. 2. & Thom. Gramati in decis. 100. in causa universitatis, n. 18. & ob

hanc rationem B. Paulus se nuncupavit civem populi Romani, quia ejus pater cum Romanis civilitatem contraxerat. csi in adiutorium, 11. d. & ibi glos. & Doctores, Burg. de Paz in l. 3. Tauri, n. 332. & quod veniant clerici appellatione vassallorum Principi naturaliter, & originare, latissimè comprobatur Carolus de Grassis, de effect. cleric. effectu 2. à n. 361. usque ad num. 379. infinitos allegans, ubi plurima congerit, videndus.

61 Et ex hac ratione provenit laudabilis illa consuetudo regni Hispania, Prælatos scilicet, ac personas Ecclesiasticas teneri ad juramentum fidelitatis Regi præstandum in recognitionem Domini, ac capitis in temporalibus. Alvar. Vallaf. consil. 100. in in. Francisc. Top. de potestate Principis secularis, §. 3. n. 13. & post Barda en el fuero de prelatos, n. 10. Carolus de Grassis in tract. de effect. cleric. in precludio, n. 376. post Vallascum ibi. n. 6. tenet Sese in Epistol. ad Regem, n. 114. Olivian. de iure fisci, c. 7. n. 7. & est l. 5. tit. 1. s. part. 1. ibi: Ad esto deben hacer omnenaje lo mas onrrados homes del Reyno que y fueren, assi como los Prælados, y Reos homes, &c. & ibi Greg. ver. los prelatos. Camil. Borrel. de Reg. Cath. pref. c. 46. qui referunt hoc etiam privilegium concessisse Joan. Pontificem XXII. Regibus Hispania; ac ideo licet clerici

62 sint exempti etiam in causis temporalibus à jurisdictione Regia, nihilominus non tam absolute quam ratione subjectionis, & ut cives reipublicæ temporalis, ac membra illius, subsint Principi temporali in ordine ad bonum publicum, & rectum regimen totius communitatis. Navar. manualic. 23. n. 88. Soto in 4. dist. 25. q. 2. Molin. de just. & jur. 1. tom. disputat. 31. vers. sexta concil. Bellarm. lib. 1. de clericis, c. 28. Salced. in addit. ad Bernard. Diaz. cap. 55. num. 5. Prosp. Farinac. in tract. criminum tit. de inquisit. q. 8. n. 30. ergo Princeps supremus tenetur clericos defendere, & à violentiis protegere, quemadmodum ceteros iudices, & Reipublicæ Vassallos.

63 Ex qua ratione provenit, quod cum clerici dicantur cives reipublicæ, privilegium concessum terræ, patriæ, & reipublicæ, non solum laicos, sed etiam clericos comprehendat, Roma. in consil. 80. n. 2. Feli. in cap. Eccl. S. M. num. 76. de institut. Oldrald. in consil. 32. Mart. de jurisd. 4. p. cent. 1. cas. 63. sub n. 5. & 6. latissimè Grassis de effect. cler. effectu 2. n. 371. & latè à n. 361.

64 Et ex hac doctrina, & ab omnibus recepta conclusione, ut clerici subiaceant Principi temporali, ut cives, & membrum reipublicæ; procedit, ipsos teneri ad observantiam legis politice tangentis bonum universum, & publicum communitatis laicorum, & clericorum, prout gravissimi Doctores eam, tenent, tam Theologi, quam Juristæ, Menoch. consil. 1000. Bellarm. lib. 1. de cler. q. 28. vers. tertia propositio, Avenda. de exequend. manda. 2. p. c. 14. n. 19. Maxia ad pragmaticam Regiam, concl. 5. n. 41. Menchaca lib. 1. de succession. creatio. §. 10. num. 648. & ita fuisse iudicatum tenet Chaquer. decis. Pedemont. 181. Menoch. consil. 800. n. 2. lib. 8. probat lex. 54. tit. 6. p. 1. & l. 52. tit. 6. p. 1. l. 1. tit. 25. l. 5. recopil. ibi: Clerigos y personas Ecclesiasticas como seculares. Probat etiam DD. lupracitati sub num. 59. latè plura per Grassis in tract. de effect. cler. effectu 2. n. 130. & 131. & à n. 166. fol. 430. & iterum à n. 265. plurimos citat.

65 Quia lex temporalis ratione directiva obligat etiam clericos, quatenus universaliter tangit, & respicit bonum publicum, & commune laicorum, & clericorum, quia iustum est, & rationi consonum, ut pars subiciatur conservationi, & utilitati totius universi, prout est reipublicæ temporalis, Covarr. in regul. possessor. 2. p. §. 9. vers. 3. Menoch. d. consil. 800. consil. 1000. Surd. consil. 301. vol. 3. Gutier. lib. 1. p. quæst. fin. Sarmient lib. 7. Selectar. cap. 13. num. 1. Mart. de jurisd. 4. p. q. 1. casu 7. Salgado de protect. Reg.

num. 6. Heronym. Gabriel consil. 37. num. 5. lib. 2. Vincent. de Franc. decis. 9. n. 3. ubi allegat Didacum Perez in l. 2. tit. 2. lib. 1. ordinam. & post Bernard. Diaz Bobadill. in politic. l. 2. c. 18. n. 122. cum seqq. & statim citandi probant, & Grassis in locis proxime citatis.

Quia licet clerici exempti sint à seculari Regia jurisdictione, ut notum est, tamen leges Regias respicientes bonum publicum totius communitatis tenentur observare vi directiva, dummodo non tendant in præjudicium libertatis, & immunitatis Ecclesiasticæ; ita eleganter Victoria in relectione de potestate Ecclesiæ, n. 4. Morla in emp. jur. 1. p. tit. 1. de leg. n. 9. ubi fundant hæc doctrinam, tenet etiam Cevall. in tract. de cognitione per viam violentia, in proemio, c. 4. in princ. & per totum. præcipue à n. 10. ubi dicit quod ex eo quia clerici sint cives reipublicæ temporales, tunc lex civilis, quæ respicit universum bonum & commodum reipublicæ, servanda est ab omnibus, ut tradit Abb. in c. Eccles. n. 20. & 21. de consil. Menoch. d. consil. 1000. volum. 10. Per furd. consil. 1. num. 8. vol. 3. Et est ratio, quia sicut clerici in spiritualibus tenentur jura Pontificia servare, ita in temporalibus, à civilibus functionibus, concernentibus bonum commune omnium civium, descendere non debent, ita Diodor de doctri. Christian. lib. 2. c. 1. proposit. 4. S. Thom. de regim. Principum. lib. 1. c. 12. Bellarm. l. 3. c. 6. Salced. ad Bernard. Diaz. c. 55. vers. sed ut liberè dica, leges enim & statuta, quæ fiunt ad Regni gubernationem, & conservationem, etiam Clericos altringunt. Radin. de Majest. Princ. verb. non solum armis decorantur, 2. p. n. 166. cum seqq. Deci in c. Eccles. sanctæ Mariæ, n. 104. de consil. Christoph. de Paz de tenur. 2. p. c. 63. n. 14. plurimos citat Grassis in locis nuper citatis, ubi eleganter plures congerit doctrinas, ad propositum videndus.

Quia aliud est condere legem particularem circa bona clericorum, vel generalem, quæ comprehendat omnia temporalia tam laicorum, quam clericorum; nam in primo casu procedit argumentum, & ratio illius, in secundo verò non, quia lex non respicit in particulari bona clericorum, sed universa bona consistentia in reipublica temporali, quæ sunt sub dominio, & protectione Regis, quoad bonum publicum totius communitatis & sic valida est talis dispositio, & lex, cum non concernat personas principaliter, nec accessorie clericorum, sed bonum publicum totius communitatis, ad eorum mutuum societatem, & uniformitatem, & sic in hoc casu omnes clerici obligantur, quoad vim directivam, in quo omnes Catholici conveniunt, tradit Suarez ubi supra, de leg. lib. 3. cap. 34. Et ratio est, quia uniformis observantia talium legum est necessaria ad pacem reipublicæ, & ad observandam inter cives aequalitatem, latissimè Grassis de effect. cleric. effectu 2. à num. 161. & 265.

Ex qua ratione tenendum est, clericos ad observationem pragmaticæ taxæ panis teneri sub pena peccati, & restitutionis, ut docet Joan. Gutier. lib. 2. 1. p. quæst. 18. n. 1. Soto in 4. sententia, distinct. 25. q. c. art. 2. Morla in suo emp. jur. tit. 2. de jurisd. q. 12. n. 12. & in tit. de legib. q. 16. n. 15. Francisc. Vivius. decis. 18. per totam, & Ceval. in Epist. ad Regem nostrum, n. 23. & in lib. 4. com. 899. n. 147. quia illa lex obligat omnes sive ex vi jurisdictionis, quia respicit bonum publicum, sive ex vi rationis directivæ, vel ex utraque causa: latissimè prosequitur Alder. Mascari. de interpret. statu. concl. 1. limit. 6. à num. 340. cum seqq.

Et licet contra hanc rationem, & fundamentum, reprobandò Cevall. censet aliud Sese in Epist. ad Regem, n. 112. cum seqq. nihilominus ut vera & recepta ab omnibus tenenda est, & licet clericum obliget vim rationis directivæ, tamen quoad punitionem, & penam impostæ exactionem, iudex secularis non est competens, sed Ecclesiasticus, ita Bellarm. lib. 1. de cler. cap. 28. vers. tertia propositio, Sossa ubi supra, fol. 36. Covarr. prax.